

2023/2122(INI)

17.11.2023

СТАНОВИЩЕ

на комисията по външни работи

на вниманието на комисията по бюджетен контрол

относно прозрачността и отчетността на неправителствените
организации, финансирани от бюджета на ЕС
(2023/2122(INI))

Докладчик по становище: Дирдре Клун

PA_NonLeg

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по външни работи приканва водещата комисия по бюджетен контрол да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа¹,
- А. като има предвид, че в член 11 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и в член 15 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се изисква институциите на ЕС да работят при възможно най-голяма откритост и прозрачност, за да се насърчава доброто управление и да се гарантира участието на гражданското общество; като има предвид, че Европейският икономически и социален комитет, съставен, наред с другото, от представители на организации на гражданското общество и изпълняващ консултативни функции, следва да подпомага Парламента, Съвета и Комисията в съответствие с член 300, параграф 1 от ДФЕС;
- Б. като има предвид, че в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа (ИССРМС)² „организациите на гражданското общество“ (ОГО) се определят като широк кръг от участници с множество роли и задачи, които може да се променят във времето и да се различават в отделните институции и държави; като има предвид, че ОГО включва всички недържавни, независими и отхвърлящи насилието структури с нестопанска цел, посредством които хората се организират за преследването на общи цели и идеали, било то политически, културни, религиозни, екологични, социални или икономически, и които развиват дейността си на местно, национално, регионално или международно равнище и обхващат градски и селски, официални и неформални организации;
- В. като има предвид, че в член 2, параграф 48 от своето предложение от 16 май 2022 г. за регламент на Европейския парламент и на Съвета за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (преработен текст) (СОМ(2022)0223) Комисията определя понятието „неправителствена организация“ (НПО) като „доброволна, независима от правителството организация с нестопанска цел, която не е политическа партия или профсъюз“;
- Г. като има предвид, че за представителите на интереси, включително НПО, следва да се прилагат правила за контрол, надлежна проверка и прозрачност, по-специално по отношение на финансирането, с пропорционални критерии и неутежнени процедури, особено за малките НПО;
- Д. като има предвид, че засилването на изискванията за прозрачност за правните субекти, включително за НПО, които извършват дейности по лобиране или

¹ ОВ С 347, 9.9.2022 г., стр. 2.

² Вж. член 2, параграф 7 от [Регламент \(ЕС\) 2021/947](#) на Европейския парламент и на Съвета от 9 юни 2021 г. за създаване на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество – Глобална Европа, ОВ L 209, 14.6.2021 г., стр. 1.

застъпничество пред институциите на ЕС, следва да допринесе за проследяване на външната намеса;

- Е. като има предвид, че Комисията разполага със силни механизми за контрол на разходите на НПО, финансирани от бюджета на ЕС, които са сред най-строгите в Европа; като има предвид, че неотдавнашните обвинения в корупция срещу някои настоящи и бивши членове на Европейския парламент включват НПО, която не е била регистрирана в регистъра за прозрачност;
- Ж. като има предвид, че на 13 септември 2023 г. Европейският парламент измени своя Правилник за дейността с цел укрепване на почтеността, независимостта и отчетността;

Значение на ролята на НПО за насърчаване и защита на правата на човека и демокрацията

1. приветства съществената роля на НПО и организациите на гражданското общество, които работят за насърчаване и защита на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава в обществата по целия свят; във връзка с това изтъква ключовата работа на тези организации за насърчаване и защита на правата на човека и демокрацията, за борба с всички форми на дискриминация, за борба за чиста, здравословна и устойчива околна среда, за информиране на хора и групи, особено на най-уязвимите, относно техните права и за отстояването им, когато тези права се нарушават, за изобличаване на нарушенията на правата на човека и на гражданските права, за насърчаване на межкултурния диалог, на гражданската ангажираност и участието на обществеността, за борба с дезинформацията и речта на омразата, за събиране на информация от обществен интерес и за търсене на отговорност от правителствата и избраните представители пред гражданите и за борба с корупцията и безнаказаността за нарушения на правата на човека;
2. подчертава сериозните рискове, които застрашават хората, работещи за НПО в областта на правата на човека, при дейността им по целия свят, включително заплахи срещу тях и техните семейства, сплашване и всякакви форми на тормоз, включително чрез онлайн канали и социалните медии, стратегически съдебни производства и наказателно преследване, произволно задържане, насилие, изтезания, изчезвания, убийства и екзекуции, които рискове могат да ги тласнат към изгнание;
3. изразява тревога във връзка с факта, че някои правителства в трети държави, чиято цел е да свият пространството на гражданското общество и да заглушат изразяващите несъгласие, са приели законодателство, което, обосновавайки се, наред с другото, със сигурността, борбата с тероризма и борбата срещу чуждестранната намеса, налага дискриминационни задължения на НПО в областта на правата на човека и на техните работници, заклеява, ограничава или забранява техните дейности, включително чрез закриване на тези НПО, замразяване на техните активи, възпиране на донорите им да предоставят средства или лишаването им от достъп до финансиране; счита, че ЕС следва да служи за пример в този контекст;

***Прозрачност и отчетност на НПО в областта на правата на човека,
финансирани от бюджета на ЕС за външна дейност***

4. подчертава значението на осигуряването, доколкото е възможно, на прозрачна и достъпна информация за бенефициерите, включително НПО, на средства на ЕС за външна дейност, предназначени за насърчаване на правата на човека и демокрацията и за свързаните с тях проекти, финансирани от ЕС, които се изпълняват в световен мащаб; признава, че НПО от години призовават за по-голяма прозрачност на равнище ЕС; признава рисковите и животозастрашаващи условия, в които работят някои защитници на правата на човека и НПО в държави извън ЕС; във връзка с това счита, че трябва да се осигурят поверителност и защита на данните, така че тези хора да не бъдат изложени на риск;
5. приветства прекратяването на финансирането и възстановяването на средствата, изплатени на няколко организации, чиито действия бяха в противоречие с ценностите на ЕС; призовава Комисията да продължи усилията си, за да гарантира, че от средствата на ЕС не се финансират организации, които не зачитат ценностите на ЕС, посочени в член 2 от ДЕС; също така призовава Комисията да разработи по-гъвкави стратегии за подкрепа на участниците в гражданското общество, които се намират в условия на репресивна среда и които изпитват затруднения да се възползват от помощ;
6. призовава ЕС и неговите държави членки да бъдат напълно прозрачни по отношение на разпределянето на средства за трети държави за сътрудничество по въпросите на миграцията и да гарантират, че свързаното с миграцията европейско финансиране, обучение или други форми на подкрепа за трети държави не улесняват пряко или косвено извършването на нарушения на правата на човека, нито засилват и затвърждават безнаказаността за такива нарушения; настоятелно призовава всеки проект или инициатива за сътрудничество в сферата на миграцията, финансиран от ЕС или държава членка, да подлежи на задълбочени и независими *предварителни* оценки на въздействието върху правата на човека и на мониторинг по време на целия проект, както и да бъдат оповестявани резултатите от тези оценки и мониторинг пред Европейския парламент;
7. призовава Комисията да подобри яснотата и организацията на информацията и данните, налични в Системата за финансова прозрачност (FTS), относно бенефициерите по проекти, финансирани от ЕС, включително в областта на правата на човека и демокрацията; подчертава, че изискването бенефициерите да оповестяват всички източници на финансиране трябва да отчита положението на държавите и средата, в която извършват дейност, за да се гарантира, че публикуването на информацията и данните съгласно Системата за финансова прозрачност (FTS) не ги излага на риск;
8. препоръчва правните задължения за прозрачност и финансова отчетност да се прилагат по еднакъв начин за всички НПО и други представители на интереси, които се ползват от финансиране от ЕС;
9. посочва, че НПО, които получават финансиране от ЕС, трябва да бъдат прозрачни относно полученото финансиране; отбелязва, че тяхната работа популяризира

подкрепата на ЕС по различни начини чрез различни комуникационни канали, включително официални уебсайтове; подчертава, че понякога тези различия биха могли да зависят и от факта, че в някои държави с определени авторитарни и нелиберални режими с намалени граждански пространства разпространяването на такава информация може да изложи на риск НПО в областта на правата на човека; призовава за създаването на хармонизирани, но гъвкави подходи, които да направят финансирането от ЕС в подкрепа на правата на човека и демокрацията по-видимо за обществеността, като същевременно се избягва излагането на риск на НПО, които работят в контекст на несигурно положение;

10. осъжда използването на организации, спонсорирани от правителствата на трети държави (НПО, организирани от правителството (НПООП)), за разпространяване на дезинформация и неверни послания, свързани по-специално с въпроси на правата на човека;
11. подчертава, че финансирането от трети държави на правни субекти със седалище в ЕС, включително НПО, които извършват дейности по лобиране или застъпничество в ЕС и имат за цел да оказват влияние върху формирането на външната политика на ЕС, може в някои случаи да излага тези субекти на злонамерени външни влияния; счита, че изискванията за прозрачност обаче не следва да водят до стигматизиране на законното чуждестранно финансиране; във връзка с това припомня констатациите в своята резолюция от 1 юни 2023 г. относно външната намеса, включително дезинформацията³, във всички демократични процеси в Европейския съюз, и от 13 юли 2023 г. относно препоръки за реформа на правилата на Европейския парламент относно прозрачността, почтеността, отчетността и борбата с корупцията⁴, като подчертава рисковете от външна намеса и дезинформация, произтичащи от някои НПО, финансирани от държави извън ЕС; призовава за допълнително обсъждане на бъдещата стратегия и подходите на институциите на ЕС за откриване и предотвратяване на рискове от корупция и външна намеса в изготвянето на политиките на ЕС; подчертава, че в контекста на неотдавнашните обвинения в корупция срещу някои настоящи и бивши членове на Европейския парламент има подозрения, че НПО, която не е вписана в регистъра за прозрачност на ЕС, и чиято декларирана цел е била да извършва дейности по застъпничество в областта на правата на човека, е била използвана като вектор на външна намеса; счита, че е от обществен интерес да се знаят финансовите източници, включително при финансиране извън ЕС, на всички заинтересовани страни, действащи в областта на лобирането или застъпничеството, като всички мерки в това отношение трябва да бъдат пропорционални и да предотвратяват всякакви непреднамерени ограничения на основните права;
12. приветства постигнатия напредък в използването на регистъра на ЕС за прозрачност и се ангажира да продължи работата си за разширяване на неговия обхват и за засилване на мониторинга на съдържащите се в него данни; посочва, че по правило годишните финансови данни за източниците на финансиране, включително безвъзмездните средства от ЕС и даренията от страната и извън ЕС,

³ Приети текстове, P9_TA(2023)0219.

⁴ Приети текстове, P9_TA(2023)0292.

на регистрирани правни субекти се оповестяват публично в регистъра на ЕС за прозрачност; подчертава, че от 12 юли 2023 г. „представителите на интереси“ могат да присъстват на събития на Парламента като поканени активни гости само ако предварително са се регистрирали в регистъра на ЕС за прозрачност, с изключение на случаите, когато регистрацията им може да застраши живота или личната безопасност на дадено лице или съществуването на съответния субект, или когато други наложителни причини изискват поверителност; припомня, че регистърът за прозрачност на ЕС (приложение II) изисква НПО да предоставят основните си източници на финансиране по категории, включително средствата на ЕС; подчертава, че мерките, изискващи от НПО да оповестяват всички източници на финансиране, трябва да отчитат положението на НПО, действащи в държави с авторитарни и нелиберални режими, по-специално когато разкриването на такава информация би могло да изложи на риск тях и тяхната работа поради прилагането на репресивно законодателство, като законите за „чуждестранните агенти“ и други подобни разпоредби; изразява съжаление относно факта, че регистрацията налага голяма бюрократична тежест за малките организации на гражданското общество, установени на други континенти, които обикновено не работят или не извършват дейности по застъпничество на работните места на институциите на ЕС; призовава за оценка на новите мерки, за да се избегнат нежелани ограничения на основните права на гражданското общество и да се гарантира, че приетите мерки са пропорционални и справедливи, в консултация с организациите на гражданското общество;

13. припомня своето собствено решение, прието на 13 септември 2023 г., за внасяне на изменения на Правилника за дейността на Парламента с цел укрепване на почтеността, независимостта и отчетността⁵; отбелязва все пак, че институциите на ЕС, включително Европейският парламент, следва да положат повече усилия за осигуряване на по-голяма прозрачност, почтеност и отчетност по отношение на своята рамка за взаимодействие със субектите, които да бъдат вписани в регистъра на ЕС за прозрачност; във връзка с това призовава за засилен контрол от страна на службите на Парламента с цел прилагане на изменения Правилник за дейността на Парламента във връзка с почтеността, независимостта и отчетността; признава, че са необходими допълнителни ресурси за засилване на прозрачността и отчетността на всички дейности по лобиране или застъпничество на юридическите лица или правни субекти, включително НПО в областта на правата на човека;
14. призовава всички институции на ЕС да бъдат много по-стриктни относно въвеждането, прилагането и надзора на спазването на настоящите разпоредби относно регистъра за прозрачност на ЕС; призовава също за укрепване на регистъра за прозрачност на ЕС чрез увеличаване на неговия бюджет и персонал, така че той да може да предлага подкрепа на всички заявители и регистранти, по-специално на малките субекти и НПО, по време на целия процес на регистрация и да проверява по-задълбочено предоставената от тях информация; призовава Комисията да представи предложения за повишаване на прозрачността на представителството на интереси и да гарантира, че дейностите по лобиране или застъпничество, по-специално от името на правителствата на трети държави,

⁵ Приети текстове, P9_TA(2023)0316.

техните бюджети и обхвата на политиките им се оповестяват надлежно в регистъра на ЕС за прозрачност и че в случай на неверни декларации се налагат санкции.

**ПРИЛОЖЕНИЕ: СПИСЪК НА ОБРАЗУВАНИЯТА ИЛИ ЛИЦАТА, ОТ КОИТО
ДОКЛАДЧИКЪТ Е ПОЛУЧИЛ ИНФОРМАЦИЯ**

Следният списък е изготвен в рамките на изключителната отговорност на докладчика.
В хода на изготвянето на становището преди приемането му в комисия следните
образувания или лица са предоставили информация на докладчика:

Субект и/или лице
HUMAN RIGHTS AND DEMOCRACY NETWORK
CIVIL SOCIETY EUROPE

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	16.11.2023
Резултат от окончателното гласуване	+: 39 -: 5 0: 3
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, Marisa Matias, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Isabel Santos, Mounir Satouri, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hilde Vautmans, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Dacian Cioloș, Georgios Kyrtzos, Gabriel Mato, Juozas Olekas, Pina Picierno, María Soraya Rodríguez Ramos, Mick Wallace, Elena Yoncheva
Членове, присъствали на окончателното гласуване по член 209, параграф 7 от Правилника за дейността	Karolin Braunsberger-Reinhold, Charles Goerens, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Dan-Ștefan Motreanu, Paul Tang, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Juan Ignacio Zoido Álvarez

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

39	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Karolin Braunsberger-Reinhold, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Dan-Ștefan Motreanu, Eugen Tomac, Lucia Vuolo, Isabel Wiseler-Lima, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Petras Auštrevičius, Dacian Cioloș, Charles Goerens, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Maria-Manuel Leitão-Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Juozas Olekas, Pina Picierno, Tonino Picula, Isabel Santos, Paul Tang, Elena Yoncheva
The Left	Marisa Matias, Mick Wallace
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé

5	-
ECR	Anna Fotyga, Dominik Tarczyński, Charlie Weimers
ID	Thierry Mariani
NI	Kostas Papadakis

3	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
The Left	Giorgos Georgiou

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“